

bijlage

Overwegingen

Ontwerp-Nb-wetvergunning; Afsluitdijk; Waddenzee en IJsselmeer

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Natuur en Biodiversiteit

Behandeld door

ing. R.M. Ravesteijn

T 06 38825337

F 070 378 6146

r.m.ravesteijn@minez.nl

Datum

8 april 2015

Bijlage nummer	1
Horend bij kenmerk	DGAN-NB / 15050604
Datum	10 april 2015
Contactpersoon	ing. R.M. Ravesteijn

1. DE AANVRAAG

De vergunning wordt gevraagd voor:

Alle werkzaamheden waarvan, op basis van artikel 2, sub p van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998, wordt voorzien dat deze voor het onderhavige project tussen 1 januari 2017 en 31 december 2023, zullen worden uitgevoerd:

1. Het versterken van het dijklichaam volgens het principe van een overslagbestendige dijk.
2. Het versterken/verhogen van de hoogwatervoorzieningen van de sluiscomplexen bij Den Oever en Kornwerderzand.
3. Het vergroten van de waterafvoercapaciteit ten behoeve van het peilbeheer van het IJsselmeer door het inbouwen van pompen in het spuicomplex bij Den Oever.
4. De aan- en afvoer van materieel en bouwmaterialen.

Het toekomstig gebruik van:

1. De hoogwatervoorzieningen van de sluiscomplexen bij Den Oever en Kornwerderzand en de daarbij behorende installaties, gebouwen en voorzieningen.
2. De pompen in het spuicomplex bij Den Oever en de daarbij behorende installaties, gebouwen en voorzieningen.

De aanleg en/of aanpassing van (recreatieve) voorzieningen en dergelijke, ook wel de 'regionale ambities' genoemd, alsmede het toekomstig gebruik daarvan, zijn geen onderdeel van deze vergunning. Hiervoor is de betreffende provincie het bevoegd gezag.

Belang van de aanvrager

De aanvrager heeft, conform artikel 41, lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet), het belang dat hij heeft bij de vergunning gemotiveerd.

De Afsluitdijk voldoet niet meer aan de normen voor (hoog-)waterveiligheid. Versterking van de Afsluitdijk en de daarin aanwezige spui- en schutsluizen en het vergroten van de waterafvoercapaciteit is noodzakelijk om de achterliggende delen van Nederland voor langere tijd veilig te kunnen houden. Hiermee is naar mijn mening het belang voldoende gemotiveerd.

2. WETTELIJK KADER

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

2.1 Natura 2000-gebieden

In relatie tot de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling zijn in deze relevant de artikelen 19d (lid 1), 19i, en het artikel 19ia van de Nb-wet 1998.

2.2 Beschermde Natuurmonumenten

In relatie tot de betrokken natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust zijn relevant de artikelen 60, 10a (lid 1 en lid 3) en artikel 15a (lid 2) van de Nb-wet 1998.

3. BELEID

De aangevraagde activiteit zoals omschreven in dit besluit past binnen het relevante vastgestelde beleid, hieronder weergegeven:

3.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld, als opvolger van de Nota Ruimte. Het Rijk stelt kaders waarbinnen de provincies een provinciaal en landsgrensoverschrijdend natuurnetwerk, zijnde de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur begrenzen, beschermen en onderhouden. De natuur in de EHS blijft goed beschermd met een 'nee, tenzij'-regime in relatie tot de wezenlijke kenmerken en waarden. Het gaat daarbij om: waardevolle aspecten zoals natuurschoon, schoon water, het aanwezig zijn van bepaalde plant- of diersoorten, gebieden van aardwetenschappelijk belang en het afwezig zijn van lawaai.

In de Structuurvisie staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

Waterveiligheid is een nationaal belang. Het Rijk is verantwoordelijk voor het integrale beheer van het hoofdwatersysteem en, samen met de waterschappen, verantwoordelijk voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen. Het hoofdwatersysteem van Nederland is gericht op het meebewegen met natuurlijke processen waar het kan en het bieden van weerstand waar het moet. Naast preventie als primaire pijler bij de bescherming tegen overstromingen, is het waterveiligheidsbeleid ook gericht op het beperken van de gevolgen van een overstroming door keuzes in de ruimtelijke planning en het op orde krijgen en houden van de rampenbeheersing (meerlaagse veiligheid). Het Rijk beschermt de primaire waterkeringen (dijken, dammen, kunstwerken en duinen) die in beheer

zijn bij het Rijk evenals het kustfundament. Verder stelt het Rijk de normen voor de primaire waterkeringen, ook die in beheer zijn bij waterschappen.

De Afsluitdijk, een primaire waterkering in beheer bij het Rijk, is expliciet genoemd bij de opgaven van nationaal belang in de MIRT regio Noord-Nederland: 'De ontwikkeling van een robuust kustlandschap en zoetwatersysteem ter vergroting van de waterveiligheid en waterzelfvoorziening en het voorkomen van verdroging (onder andere door versterking van de Afsluitdijk en bijbehorende sluizencomplexen, Hoogwaterbeschermingsprogramma en deelprogramma's Zoetwatervoorziening, IJsselmeer en Waddengebied van het Deltaprogramma)'.

3.2 Waterwet

Uit de Waterwet volgen veiligheidsnormen voor de primaire waterkeringen. Deze primaire waterkeringen moeten bescherming bieden tegen overstromingen vanuit het buitenwater. Voor de Afsluitdijk geldt een norm voor bescherming voor condities die met een kans van 1 op 10.000 per jaar optreden. Deze wettelijke norm is het uitgangspunt voor de versterking van de Afsluitdijk.

3.3 Structuurvisie Derde Nota Waddenzee 2007

Voor de Waddenzee zijn in de Structuurvisie Derde Nota Waddenzee (voorheen de PKB Waddenzee) waarden benoemd die zijn gericht op het beschermen en ontwikkelen van de Waddenzee. Hierbij gaat het om waarden die zien op het beschermen van natuur, cultuurhistorie alsook overige landschappelijke waarden.

3.4 Structuurvisie Toekomst Afsluitdijk

Op 23 december 2011 heeft de minister van Infrastructuur en Milieu de Structuurvisie Toekomst Afsluitdijk vastgesteld. Deze structuurvisie beschrijft de voorkeursbeslissing van het kabinet voor de toekomstige ontwikkeling van de Afsluitdijk. De structuurvisie geeft aan hoe de waterkerende functie van de dijk op orde wordt gebracht. De voorkeursbeslissing in de Structuurvisie is onder meer onderbouwd met een Milieueffectrapport (Plan-MER), waar een Passende Beoordeling (PB) deel van uitmaakt).

In de Structuurvisie is een aantal keuzes gemaakt ten aanzien van de versterking van de Afsluitdijk. Deze keuzes vormen de voorkeursbeslissing over waterveiligheid (die in 2012 in het MIRT projectenboek is opgenomen). De essenties zijn als volgt:

- De versterking van de Afsluitdijk wordt gefaseerd aangepakt. Op de kortere termijn wordt een pakket maatregelen uitgevoerd waarmee bereikt wordt dat de Afsluitdijk veiligheid biedt tot halverwege deze eeuw. Tegen die tijd ontstaat naar verwachting de noodzaak vervolgmaatregelen te treffen aan het dijklichaam en de sluizencomplexen;
- Het dijklichaam van de Afsluitdijk wordt versterkt volgens het principe van de 'overslagbestendige dijk'. Overslagbestendigheid houdt in dat het dijklichaam hoog genoeg is om onder vrijwel alle omstandigheden het water tegen te houden; geaccepteerd wordt echter dat er bij een uitzonderlijk zware storm door golfoverslag water over de dijk komt. De binnenzijde van de dijk moet

- dan sterk genoeg zijn om dit overslaande water te weerstaan. Een belangrijk aandachtspunt bij de maatregelen om de dijk overslagbestendig te maken, is dat het dijklichaam 'een groene (vegetatie) uitstraling' behoudt;
- De sluiscomplexen worden versterkt. Er worden maatregelen genomen aan de huidige constructies om te bereiken dat de sluiscomplexen tot halverwege deze eeuw voldoen aan de veiligheidseisen;
 - De ontwikkeling van de Afsluitdijk vindt plaats binnen de bestaande en nieuw te ontwerpen ruimtelijke kwaliteit van het gehele gebied. Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en vormgeving zijn belangrijke aandachtspunten bij de planuitwerking;

3.5 Deltaprogramma 2015

Het Deltaprogramma is een nationaal programma waarin de Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen samenwerken met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven met als doel Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoet water.

De deltabeslissing voor het IJsselmeer richt zich op de volgende onderdelen:

- De wijze van afvoer van overtollig water naar de Waddenzee door middel van een combinatie van pompen en spuien;
- De wijze waarop waterbeheerders met behulp van een flexibele waterhoogte kunnen reageren op weersveranderingen;
- Het beschikbaar houden van een voldoende voorraad zoetwater waar andere gebieden gebruik van kunnen maken.

Verder is hier de deltabeslissing voor waterveiligheid van toepassing. Deze beslissing leidt tot nieuwe normen voor de toetsing van waterkeringen (van overschrijdskansen naar overstromingskansen).

3.6 Nationaal Waterplan 2009-2015

In het Nationaal Waterplan is opgenomen dat het kabinet kiest voor een versterking van de Afsluitdijk en daarbij streeft men naar een combinatie met een multifunctionele inrichting die past bij de bestaande kernkwaliteiten van het IJsselmeergebied en de Waddenzee en die rekening houdt met de strategische zoetwatervoorraad van het IJsselmeer op langere termijn.

3.7 Nationaal Aalplan 2009

Dit is een uitwerking van de Europese aal-verordening (EG) nr. 1100/2007, gericht op behoud en herstel van de Europese populatie van de aal (*Anquilla anquilla*). Het verbeteren van de migratiemogelijkheden is één van de speerpunten. Dit geldt zowel voor de intrek van jonge glasaal als de uittrek van volwassen schieraal.

3.8 Masterplan trekvissen Rijn.

Sinds 1987 coördineert de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) de uitvoering van het programma "Zalm 2000", dat de herintroductie van de zalm, zeeforel en andere anadrome trekvissen in de Rijn tot doel heeft. De inspanningen van "Zalm 2000" zijn voortgezet met het programma "Rijn 2020" en

de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water. Tijdens de "Rijnministersconferentie" op 18 oktober 2007 hebben de ministers hun bereidheid bekrachtigd om in de hoofdstroom van de Rijn (tot aan Bazel, Zwitserland) en in de prioritaire zalmwateren de passeerbaarheid voor vis stapsgewijs te herstellen. De verbetering van de passeerbaarheid van wateren voor vis is een fundamentele eis die wordt gesteld aan stromende wateren, maar eveneens aan sterk veranderde waterlichamen.

3.9 Benelux-beschikking vrije vismigratie.

In april 1996 heeft de Benelux Economische Unie besloten tot de "Benelux-beschikking vrije vismigratie" (in 2009 herzien). Door middel van deze beschikking verzekeren de Benelux-regeringen de vrije migratie van vissoorten, zowel internationaal als regionaal. De hindernissen die voor de vrije vismigratie van groot belang zijn (eerste prioriteit) zijn minimaal degenen die zich bevinden in de hoofdlopen van de grote stromen (Schelde, Rijn en Maas), met inbegrip van de mondingen.

4. VERGUNNINGPLICHT

De aangevraagde activiteit vindt plaats in of nabij de Natura 2000-gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling, en de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust.

Ik stel vast dat de aangevraagde activiteit mogelijk de natuurlijke waarden en kenmerken van de bovengenoemde beschermde Natura 2000-gebieden en natuurmonumenten kan aantasten. Om die reden ben ik van mening dat de voorgenomen activiteit vergunningplichtig is onder de Nb-wet 1998.

5. PASSENDE BEOORDELING

De voorliggende aanvraag betreft geen concreet en in detail uitgewerkt plan. Het betreft een programma van eisen, voorkeursbeslissingen en een omschreven oplossingsruimte. Dit geheel wordt voor ontwerp en uitvoering aan een aannemersbedrijf uitbesteed. De oplossingsruimte betreft de maximale ruimte waarbinnen de nieuwe Afsluitdijk moet worden ontworpen en gerealiseerd. Omdat het ontwerp en de uitvoering nog niet vast staan gaat de beoordeling in het kader van de Nb-wet derhalve uit van een 'worst case'-benadering.

5.1 Beheerplan

In dit geval kan vastgesteld worden dat ten aanzien van de voorgenomen activiteit, op het moment van besluitvorming, geen beletsel voortvloeit uit enig beheerplan op basis van de Nb-wet 1998.

5.2 Geen beheer

De voorgenomen activiteit vormt een project dat geen direct verband heeft met of nodig is voor het beheer van de betrokken Natura 2000-gebieden. De

voorgenomen activiteit is voorts nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998.

5.3 Mogelijk significante gevolgen

Op grond van artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 in combinatie met artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 dient een passende beoordeling aangeleverd te worden door de initiatiefnemer. Het Europese Hof van Justitie heeft in haar uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied.

In dit geval kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Ik concludeer dat een passende beoordeling vereist is.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de beschermde waarden van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. U heeft een passende beoordeling bij uw aanvraag gevoegd. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

De diverse beschermde waarden van het betrokken Natura 2000-gebied alsmede de wezenlijke kenmerken en waarden van de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust staan vermeld op www.rijksoverheid.nl ('Onderwerpen' > 'Natuur' > 'Natura 2000').

Ik merk op dat de betrokken Natura 2000-gebieden de natuurmonumenten volledig omsluiten. Omwille van inzicht in de wezenlijke kenmerken en waarden waarvoor dit natuurmonument is aangewezen (deze waarden maken immers sinds de inwerkingtreding van de Nb-wet 1998 deel uit van het betrokken Natura 2000-gebied) worden deze, voor zover relevant, inhoudelijk meegenomen in de onderstaande beoordeling.

6. BEOORDELING EFFECTEN

6.1 Algemeen

De bij de aanvraag gevoegde passende beoordeling biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de effecten (mede gelet op de eventuele cumulatie van effecten) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien. In de passende beoordeling zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de passende beoordeling.

6.2 Afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied dat door de aangevraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de passende beoordeling op een juiste wijze heeft plaatsgevonden. Naast de aangegeven benodigde werkzone van 15 meter breed in het betrokken Natura 2000-gebied Waddenzee betreft dit tevens de aangegeven geluidscontouren als meest verreikende verstoringsinvloed en gebieden waar stikstofdepositie zou kunnen plaatsvinden als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden en het daaraan verbonden transport.

Ten behoeve van de beoordeling van de effecten is in hoofdstuk 6 van de passende beoordeling geïnventariseerd welke in redelijkheid denkbare typen effecten onderzocht moeten worden. Ik verwijs in deze naar die informatie

6.2.1 Habitattypen

De Afsluitdijk (inclusief de daarbij behorende lei- en strekdammen) is niet aangewezen als Natura 2000-gebied. In de beoordeling zijn daarom de habitattypen in Waddenzee en IJsselmeer opgenomen: a. die niet tot de huidige Afsluitdijk maar wél tot de oplossingsruimte behoren en/of b. waar sprake is van tijdelijke voorzieningen of werkruimte in het aangrenzende Natura 2000-gebied en/of waar sprake kan zijn van beïnvloeding door externe werking van de aanleg c.q. het toekomstig gebruik. Dit betreft de volgende habitattypen:

Naam	W-zee	IJ-meer
Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	x	-
Slik- en zandplaten (getijdengebied)	x	-
Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	x	-
Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	x	-
Slijkgrasvelden	x	-
Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	x	-
Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	x	-
Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	-	x

De habitattypen in de andere betrokken Natura 2000-gebieden (Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling) die mogelijk worden beïnvloed door stikstofdepositie ten gevolge van het transport van materieel en bouwmaterialen, zullen separaat worden beoordeeld.

6.2.2 Habitatsoorten

De Afsluitdijk (inclusief de daarbij behorende lei- en strekdammen) is niet aangewezen als Natura 2000-gebied. De volgende voor de Waddenzee en het IJsselmeer kwalificerende habitatsoorten die op de Afsluitdijk voorkomen, dan wel in de omgeving daarvan in de aangrenzende Natura 2000-gebieden Waddenzee en

IJsselmeer, worden beoordeeld. Dit gebeurt zowel met betrekking tot de aanleg als tot het toekomstig gebruik en waar nodig in het kader van de externe werking. Het betreft de volgende soorten:

Naam	W-zee	IJ-meer
Nauwe korfslak	x	
Zeeprik	x	-
Rivierprik	x	-
Fint	x	-
Rivierdonderpad	-	x
Meervleermuis	-	x
Noordse woelmuis	-	x
Grijze zeehond	x	-
Gewone zeehond	x	-
Groenknolorchis	-	x

6.2.3 Broedvogels

De Afsluitdijk (inclusief de daarbij behorende lei- en strekdammen) is niet aangewezen als Natura 2000-gebied. De voor de Waddenzee en het IJsselmeer kwalificerende broedvogelsoorten die op de Afsluitdijk broeden worden daarom alleen beoordeeld in het kader van de externe werking, zowel met betrekking tot de aanleg als het toekomstig gebruik. Het betreft de volgende soorten:

Naam	WZ	IJM
Lepelaar	x	-
Eider	x	-
Bontbekplevier	x	x
Strandplevier	x	-

6.2.4 Niet-Broedvogels

De Afsluitdijk (inclusief de daarbij behorende lei- en strekdammen) is niet aangewezen als Natura 2000-gebied. De volgende voor de Waddenzee en het IJsselmeer kwalificerende niet-broedvogels die op de Afsluitdijk kunnen voorkomen, dan wel in de omgeving daarvan in de aangrenzende Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer, worden beoordeeld. Dit gebeurt zowel met betrekking tot de aanleg als tot het toekomstig gebruik en waar nodig in het kader van de externe werking. Het betreft de volgende soorten:

Naam	W-zee	IJ-meer
Fuut	x	x
Aalscholver	x	x
Lepelaar	x	x
Kleine Zwaan	x	x
Toendrarietgans	x	x

Kleine Rietgans		x
Kolgans		x
Grauwe Gans	x	x
Brandgans	x	x
Rotgans	x	
Bergeend	x	x
Smient	x	x
Krakeend	x	x
Wintertaling	x	x
Wilde eend	x	x
Pijlstaart	x	x
Slobeend	x	x
Tafeleend		x
Kuifeend		x
Toppereend	x	x
Eider	x	
Brilduiker	x	x
Nonnetje		x
Middelste Zaagbek	x	
Grote Zaagbek	x	x
Slechtvalk	x	
Meerkoet		x
Scholekster	x	
Kluut	x	x
Bontbekplevier	x	
Goudplevier	x	x
Zilverplevier	x	
Kievit	x	
Kanoet	x	
Drieteenstrandloper	x	
Krombekstrandloper	x	
Bonte strandloper	x	
Kemphaan		x
Grutto	x	x
Rosse grutto	x	
Wulp	x	x
Zwarte ruiter	x	
Tureluur	x	
Groenpootruiter	x	
Steenloper	x	
Dwergmeeuw		x
Reuzenstern		x
Zwarte Stern	x	x

6.3 Mogelijke effecten en mitigatie

Hier worden mijn overwegingen ten aanzien van de meest relevante onderdelen uit de passende beoordeling beknopt weergegeven.

6.3.1 Habitattypen

- Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)

Dit habitattype wordt gekenmerkt door een hoge hydro-dynamiek door de getijdenwerking en een sterke mate van erosie en sedimentatie. De instandhoudingsdoelen betreffen behoud van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit, vooral te bereiken door een groter areaal stabiele overjarige mosselbanken.

Voor de aan- en afvoer van materieel en materialen is het noodzakelijk dat schepen dichtbij de Afsluitdijk kunnen komen. Voor een deel is dit niet mogelijk door de aanwezigheid van zandbanken, zodat er (relatief ondiepe) vaargeulen aangelegd moeten worden. Hierdoor treedt geen verlies van het habitattype permanent overstroomde zandbanken op, maar wordt ter plaatse mogelijk wel de kwaliteit van het habitattype aangetast omdat de bovenlaag met bodemleven wordt verwijderd. De aanleg van de geulen op zich past binnen de dynamiek van het systeem (geulen maken onderdeel uit van het systeem) en na de aanleg zal het bodemleven zich herstellen. De belangrijkste factor ten aanzien van de kwaliteit is het mogelijk verlies van overjarige mosselbanken. Dit heeft mogelijk ook gevolgen voor de voedselbeschikbaarheid van diverse mossel-etende niet-broedvogels. Verlies van mosselbanken is derhalve niet toegestaan. Dit wordt middels een voorschrift in de vergunning geborgd.

De aanleg van de vaargeulen, met daarbij behorend de verwerking van de specie, kan leiden tot verstoring van soorten, tot vertroebeling van het water (met mogelijk effecten op soorten die 'op zicht' foerageren) en tot ongewenste bedekking van habitat in de omgeving met in suspensie gekomen sediment. Om effecten te minimaliseren dienen de vaargeulen zo kort mogelijk te zijn en dient voor de aanleg en de daarbij behorende verwerking van het sediment gekozen te worden voor de voor de natuur in de Waddenzee minst schadelijke techniek en werkwijze. De geplande locatie van de vaargeulen, alsmede de gekozen techniek en wijze van uitvoering wordt, voorzien van een inhoudelijk onderbouwing, minimaal drie maanden voor de aanvang van het graven van de geulen schriftelijk ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag. Dit wordt als voorschrift opgenomen in de vergunning. Door de plaatselijkheid van de activiteit, het ten opzichte van de totale oppervlakte van het habitattype relatief geringe oppervlakte dat in het geding is, de zeer hoge natuurlijke dynamiek en het te verwachten volledige herstel van de bodemfauna, kunnen hiermee significant negatieve effecten worden uitgesloten. (Dit mede onder verwijzing naar de passende beoordeling voor baggeren en verspreiden van baggerspecie in de Waddenzee, rapport C04021.002667 van het Ministerie van I&M, RWS, Dienst Noord-Nederland, Waterdistrict Waddenzee, mei 2011, opgesteld door Arcadis.)

Bij maximale benutting van de oplossingsruimte (worst case) zal 5,1 hectare van het habitatype permanent overstromde zandbanken verloren gaan. Dit betreft een smalle strook aan de Waddenzeezijde langs het middengedeelte van de Afsluitdijk met wat dieper water, vooral bij het knooppunt Breezanddijk.

Overwegende dat:

- door natuurlijke dynamiek de oppervlakte van het habitatype aan verandering onderhevig is, met verschuivingen van en naar het habitatype droogvallende platen . Dit betreft duizenden hectaren.
- de kwaliteit van het habitatype ter plaatse is beoordeeld als 'matig' en de locatie niet van essentieel belang is voor de kwaliteit van (typische soorten van) het habitatype.
- het oppervlakteverlies is in vergelijking met het totale oppervlak van het habitatype zeer gering (0,006%) en is kleiner dan 10 hectare, de grenswaarde waar beneden het habitatype verwaarloosbaar aanwezig is.

kunnen significant negatieve effecten door dit mogelijk habitatverlies worden uitgesloten.

- Slik- en zandplaten (getijdengebied)

Belangrijke kwaliteitsfactoren voor dit habitat zijn de invloed van de getijdewerking (erosie en sedimentatie) en zoet-zoutfluctuaties in het water. Door de voorgenomen activiteit kan alleen, door het vergroten van de spuicapaciteit, de zoet-zoutverhouding worden beïnvloed. De berekende mogelijke verandering is, zowel absoluut als relatief, zodanig gering ten opzichte van de natuurlijke dynamiek, dat deze is te verwaarlozen. Het habitatype is niet gevoelig voor stikstofdepositie. Significante effecten op het habitatype slik- en zandplaten kunnen worden uitgesloten.

- Zilte pionierbegroeiingen met zeekraal

- Zilte pionierbegroeiingen met zeevetmuur

- Slijkgrasvelden

- Schorren en zilte graslanden - binnendijks

Deze vier habitattypen liggen op geruime afstand (>15 km.) van de locatie van de voorgenomen activiteit en vallen buiten het gedefinieerde beïnvloedingsgebied. Op deze habitats wordt de kritische depositiewaarde voor stikstof niet overschreden. De berekende maximale toename aan stikstofdepositie gedurende de uitvoering van de voorgenomen activiteit is minder dan 1 mol/ha/jaar en zal niet leiden tot overschrijding van de kritische depositie waarde. Significante negatieve effecten op deze habitattypen kunnen derhalve worden uitgesloten.

- Schorren en zilte graslanden - buitendijks

In de kwelder bij Den Oever met dit habitatype kan op een oppervlakte van minder dan één hectare door de werkzaamheden aan de bekleding van de dijk en leidammen en aan de spui- en schutsluizen bij Den Oever een overschrijding van de kritische depositiewaarde plaatsvinden van 5 mol/ha/jaar. Ter mitigatie zal, aanvullend op de geplande herstelmaatregel van de PAS (begrazing), extra beheer worden uitgevoerd in de vorm van 'maaien en afvoeren van het maaisel'. Op de

betreffende locatie komt voldoende vegetatie (riet) voor om het beoogde effect te bereiken. De uitvoering van de maatregel wordt geborgd door een voorschrift in vergunning.

Bij de overige locaties van dit habitatype wordt de kritische depositiewaarde voor stikstof niet overschreden of valt de locatie buiten het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit. Significant negatieve effecten op het habitatype schorren en zilte graslanden kunnen derhalve worden uitgesloten.

- Overgangs- en trilvenen

Tijdens werkzaamheden aan de spuivoorzieningen kunnen incidenteel (tijdelijke) extra peilverhogingen plaatsvinden. Periodieke overstroming van buitendijkse gronden rond het IJsselmeer is normaal en heeft geen invloed op de kwaliteit van het betreffende habitatype overgangs- en trilvenen. Verder zal door de voorgenomen activiteit de kritische depositiewaarde voor stikstof niet worden overschreden. Negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

- Stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling

Het is nog onbekend hoe de opdrachtnemer materiaal zal aanvoeren. Een logische optie is vervoer over water via de Waddenzee. Het is nog onbekend welke route de benodigde scheepvaart zal afleggen. Er zijn drie verschillende logische routes onderzocht waarbij is uitgegaan van bestaande reguliere vaarroutes. Op alle Waddeneilanden liggen voor stikstofgevoelige habitattypen waarbij de achtergronddepositie de KDW overstijgt. Er bestaat risico op een effect door toename van de depositie in een reeds ongunstige situatie. Ondanks dat onbekend is hoe de opdrachtnemer materiaal zal aanvoeren, is als worst-case in beeld gebracht tot welke depositietoename aanvoer van al het materiaal per schip zal leiden op voor stikstof gevoelige habitattypen op de Waddeneilanden.

De passende beoordeling geeft aan dat er voor diverse stikstofgevoelige habitattypen sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarde voor stikstof, met een berekend maximum van 0,22 mol/ha/jaar. Voor diverse van deze habitattypen geldt een verbeterdoelstelling ten aanzien van de kwaliteit.

De aangevraagde activiteit is gekwalificeerd als 'prioritair project' in het kader van de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof). Dit betekent dat voor de aangevraagde activiteit ontwikkelruimte is gereserveerd, de te verwachten stikstofdepositie, bij de uitvoering van de PAS-maatregelen, het bereiken van de instandhoudingsdoelen niet in de weg staat en derhalve als niet-significant kan worden beoordeeld. Daarnaast is in het kader van de PAS, bij beschikbaarheid van ontwikkelruimte, een depositie van maximaal 0,22 mol/ha/jaar niet vergunningplichtig. De PAS is echter nog niet in werking getreden en derhalve niet van toepassing. Op basis van het overgangsrecht dient de vergunningaanvraag derhalve op de tot nu toe gebruikelijke wijze te worden beoordeeld.

In mijn beoordeling overweeg ik het volgende:

- Door de voorgenomen activiteit kan er sprake zijn van toename van de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen met een verbeterdoelstelling, waarbij de kritische depositiewaarde reeds wordt overschreden. Eventuele effecten kunnen derhalve significant zijn.
- De berekende depositietoename bedraagt maximaal 0,22 mol/ha/jaar en is tijdelijk (niet langer dan maximaal 7 jaar, van 1 januari 2017 tot uiterlijk 31 december 2023).
- Op zichzelf is een maximale hoeveelheid van 0,22 mol/ha/jaar, zowel absoluut als relatief, als zeer gering te beschouwen. De hoeveelheid is te gering om met meetapparatuur aan te tonen, valt ruim binnen de (onzekerheids-)marges van modellen en natuurlijke/autonome fluctuaties van de achtergronddepositie. Eventuele effecten zijn tevens seizoenafhankelijk (groeiseizoen).
- De hoeveelheid van 0,22 mol/ha/jaar komt voor kleine planten (met een wortelgestel van 1 dm³) overeen met 0,00000308 gram per plant. Dit is plantenfysiologisch irrelevant. Dergelijk kleine planten hebben gedurende het groeiseizoen voor onderhoud en groei een stikstofbehoefte van circa 0,2 gram per gram plantenmateriaal.
- Uit de gebiedsanalyses die in het kader van de PAS zijn gemaakt blijkt dat de stikstofdepositie in de betreffende Natura 2000-gebieden tot 2020 een dalende trend zal vertonen van minimaal 30 mol/ha/jaar, die daarna nog verder zal doorzetten. Hierbij is rekening gehouden met de bestaande achtergronddepositie, de autonome ontwikkelingen in bestaande activiteiten en het generiek beleid van rijk en provincies. Ik beschouw deze analyses als zijnde gebaseerd op de best beschikbare wetenschappelijke kennis.

Uit het bovenstaande concludeer ik dat de maximaal te verwachten stikstofdepositie door het transport van materieel en materialen voor de aangevraagde activiteit niet zal leiden tot significant negatieve effecten op habitattypen in de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling.

6.3.2 Habitatsoorten

- *Nauwe korfslak*

Binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan de Afsluitdijk bevindt zich geen leefgebied voor de Nauwe korfslak. Negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

- *Zeeprik*

De soort komt in kleine aantallen voor in de Waddenzee en kent een negatieve trend. Het instandhoudingsdoel voor de soort is behoud van de oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie. Het IJsselmeer wordt beschouwd als doortrekgebied naar (mogelijke) voortplantingsgebieden in de Nederlandse rivieren, waardoor de mogelijkheid voor vismigratie belangrijk wordt geacht voor de soort. In de vergunning wordt daarom een voorschrift

opgenomen om te waarborgen dat er altijd een migratie mogelijk is, zowel bij Den Oever als bij Kornwerderzand.

Daarnaast kan het toekomstig gebruik van pompen voor de afvoer van water mogelijk leiden tot effecten op de vismigratie. Omdat hierbij geldt dat:

- Dit alleen gebeurt als het gebruik van pompen noodzakelijk is en het niet mogelijk is water onder vrij verval af te voeren. Dit is vooral te verwachten in de periode november-maart.
- Het alleen de uittrek van juveniele zeeprík betreft. Die uittrek vindt gespreid over het jaar plaats. De natuurlijke sterfte van juveniele vis is zeer hoog.
- De pompschade wordt beperkt omdat de pompen met betrekking tot de visveiligheid het beste moeten bieden wat op de markt verkrijgbaar is (te borgen middels een voorschrift in de vergunning).
- Pompschade aan kleine (juveniele) vis doorgaans veel geringer is dan aan grote (lange) vis.

kunnen significante effecten hiervan op de soort Zeeprík worden uitgesloten.

Verder kan Zeeprík langs de Afsluitdijk door de voorgenomen activiteit worden verstoord doordat werkzaamheden geluid/trillingen veroorzaken. Zeepríkken kunnen tijdelijk de omgeving waar de werkzaamheden worden uitgevoerd mijden of daaruit wegtrekken. Omdat er op goed bereikbare afstand voldoende geschikt alternatief leefgebied is, zal dit echter niet leiden tot negatieve effecten op de soort. De mogelijke verstoring mag tevens niet leiden tot een beperking van de vismigratie. Dit wordt geborgd door het hierboven reeds genoemde voorschrift. Significante negatieve effecten op de Zeeprík kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Rivierprík

De soort komt in kleine aantallen voor in de Waddenzee en kent een negatieve trend. Het instandhoudingsdoel voor de soort is behoud van de oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie. Het IJsselmeer wordt beschouwd als doortrekgebied naar (mogelijke) voortplantingsgebieden in de Nederlandse rivieren, waardoor de mogelijkheid voor vismigratie belangrijk wordt geacht voor de soort. In de vergunning wordt daarom een voorschrift opgenomen om te waarborgen dat er altijd een migratie mogelijk is, zowel bij Den Oever als bij Kornwerderzand.

Daarnaast kan het toekomstig gebruik van pompen voor de afvoer van water mogelijk leiden tot effecten op de vismigratie. Omdat hierbij geldt dat:

- Dit alleen gebeurt als het gebruik van pompen noodzakelijk is en het niet mogelijk is water onder vrij verval af te voeren. Dit is vooral te verwachten in de periode november-maart.
- Het alleen de uittrek van juveniele Rivierprík betreft. Die uittrek vindt gespreid over het jaar plaats. De natuurlijke sterfte van juveniele vis is zeer hoog.
- De pompschade wordt beperkt omdat de pompen met betrekking tot de visveiligheid het beste moeten bieden wat op de markt verkrijgbaar is (te borgen middels een voorschrift in de vergunning).

- Pompschade aan kleine (juvenile) vis doorgaans veel geringer is dan aan grote (lange) vis.

kunnen significante effecten hiervan op de soort Rivierprik worden uitgesloten.

Verder kan Rivierprik langs de Afsluitdijk door de voorgenomen activiteit worden verstoord doordat werkzaamheden geluid/trillingen veroorzaken. Rivierprikken kunnen tijdelijk de omgeving waar de werkzaamheden worden uitgevoerd mijden of daaruit wegtrekken. Omdat er op goed bereikbare afstand voldoende geschikt alternatief leefgebied is, zal dit echter niet leiden tot negatieve effecten op de soort. De mogelijke verstoring mag tevens niet leiden tot een beperking van de vismigratie. Dit wordt geborgd door het hierboven reeds genoemde voorschrift. Significante negatieve effecten op de Rivierprik kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Fint

Fint komt in kleine aantallen voor in de Waddenzee en kent een negatieve trend. Het instandhoudingsdoel voor de soort is behoud van de oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie. Achter de Afsluitdijk bevindt zich geen geschikt paaigebied voor de Fint. Omdat migratie van en naar het IJsselmeer voor de soort niet van belang is, heeft de voorgenomen activiteit geen effect op de populatie Fint.

Verder kan Fint langs de Afsluitdijk door de voorgenomen activiteit worden verstoord doordat werkzaamheden geluid/trillingen veroorzaken. Finten kunnen tijdelijk de omgeving waar de werkzaamheden worden uitgevoerd mijden of daaruit wegtrekken. Omdat er op goed bereikbare afstand voldoende geschikt alternatief leefgebied is, zal dit echter niet leiden tot negatieve effecten op de soort.

Significante negatieve effecten op de Fint kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Rivierdonderpad

De soort komt in het gehele IJsselmeergebied voor, maar alleen in het gedeelte van het IJsselmeer dat als Habitatrictlijngebied is aangewezen is het leefgebied van deze soort beschermd. De mogelijk versturende invloed van werkzaamheden aan spui- en schutsluizen reiken niet tot in het beschermde leefgebied van de Rivierdonderpad. Daarbuiten kan voor de duur van de werkzaamheden verstoring optreden van individuen. Er is echter voldoende geschikt habitat als alternatief leefgebied beschikbaar en bereikbaar. Negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

- Meervleermuis

De meervleermuis komt niet op de Afsluitdijk zelf voor, maar gebruikt deze in voor- en najaar als trekroute. Op korte afstand van de dijk wordt boven het IJsselmeer ook gefoerageerd. De meervleermuis is een geluid- en lichtgevoelige soort. Dit geldt met name voor de kraam- en winterverblijven, die echter niet op de Afsluitdijk voorkomen. Tijdens het foerageren en migreren is de soort minder geluidsgevoelig. Negatieve effecten worden niet waarschijnlijk geacht, maar

kunnen indien deze optreden eventueel wel significant zijn. Door mitigerende maatregelen op het gebied van geluid (bij het heien) en licht (voorkomen uitstraling) kunnen significante effecten worden voorkomen. De te nemen maatregelen worden geborgd in de vergunningvoorschriften.

In de vergunning is tevens het voorschrift opgenomen dat middels het ontwerp ook in de gebruiksfase wordt geborgd dat de meervleermuis niet extra door licht en/of geluid wordt verstoord.

- Noordse woelmuis

De Noordse woelmuis komt niet voor binnen de grenzen die het project definiëren. Beïnvloeding van de Noordse woelmuis in voorkomend leefgebied aan de rand van het IJsselmeer is alleen mogelijk door incidentele (tijdelijke) extra peilverhoging van het IJsselmeer die kan optreden tijdens werkzaamheden aan de spuivoorzieningen. De Noordse woelmuis komt vooral voor in natte habitats en is beter aan een variabel waterpeil aangepast dan concurrerende muizensoorten. Eventuele effecten, voor zover die al optreden, worden als gunstig beoordeeld. Negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

- Grijs zeehond en Gewone zeehond

Met name door de voorziene heiwerkzaamheden kan tot een afstand van 10 kilometer verstoring optreden van rust- en foerageergebieden van de grijze zeehond en de gewone zeehond. Het aandeel van de Waddenzeepopulatie grijze zeehond binnen dit verstoringsgebied bedraagt 0,4% en van de gewone zeehond 0,6%. Een deel hiervan zal uitwijken naar een ander deel van de Waddenzee. Er is hiertoe voldoende geschikt alternatief leefgebied beschikbaar. De werkzaamheden aan de Afsluitdijk leiden niet tot een blijvende aantasting van het leefgebied van de grijze en de gewone zeehond. In de vergunning is een voorschrift opgenomen om de 60 db(A) geluidscontour niet verder mag reiken dan 500 meter. Daarnaast is het voorschrift opgenomen dat het heien moet worden opgestart met een geleidelijk aan toenemend vermogen (soft start), zodat eventueel in de nabijheid aanwezige zeehonden het gebied rustig kunnen verlaten. Het effect van verstoring door werkzaamheden op grijze en gewone zeehond is op populatieniveau van geringe betekenis en heeft een tijdelijk karakter. In principe treedt na beëindiging van de werkzaamheden volledig herstel op. Voor zover al sprake zou zijn van een reëel effect is dit zeker niet significant.

- Groenknolorchis

De groenknolorchis komt voor in (restanten van) het habitattype overgangs- en trilvenen langs de Friese IJsselmeerkust en heeft een groeiplaats op de Makkumer Noordwaard. In het Natura2000-gebied IJsselmeer worden in de nabijheid van de Friese kust geen werkzaamheden uitgevoerd. Tijdens werkzaamheden aan de spuivoorzieningen kunnen incidenteel (tijdelijke) extra peilverhogingen plaatsvinden. Deze hebben echter geen invloed op de kwaliteit van het betreffende habitattype overgangs- en trilvenen. Negatieve effecten kunnen hierdoor worden uitgesloten.

6.3.3 Broedvogels

De Afsluitdijk en de daarbij behorende lei- en strekdammen zijn geen Natura 2000-gebied. In de aanwijzingsbesluiten voor de Waddenzee en het IJsselmeer zijn deze als zijnde 'verharding' (steenglooiingen) in de tekst geëxclaveerd. Broed-, rust-, foerageer- en andere verblijfsplaatsen op de dijk en de lei- en strekdammen zijn derhalve niet rechtstreeks beschermd op grond van de Nb-wet. De voor de Waddenzee en het IJsselmeer kwalificerende broedvogelsoorten die op de Afsluitdijk c.a. broeden worden daarom alleen beoordeeld in het kader van de externe werking.

- *Lepelaar*

Op object 2.3 (de leidam bij Den Oever die 'de banaan' wordt genoemd) is een broedkolonie lepelaars gevestigd van ruim 100 nesten. Deze kolonie heeft een ecologische relatie met de Waddenzee. Het instandhoudingsdoel van de lepelaar voor de Waddenzee bedraagt 430 paar. Omdat de Waddenzee in 2014 ongeveer 700 broedparen telde wordt het doel ruimschoots gehaald. Voor de voorziene werkzaamheden aan object 2.3 betekent dit dat, ook al vallen deze onder de externe werking, het verlies van de kolonie niet als significant negatief effect wordt beoordeeld omdat het instandhoudingsdoel ruimschoots gerealiseerd blijft. Bovendien is het de verwachting dat een groot deel van de betreffende lepelaars elders in het Waddengebied een geschikte broedgelegenheid kan en zal vinden. Hiermee zijn significant negatieve effecten op de lepelaar uitgesloten.

- *Eidereend*

Op object 2.3 (de leidam bij Den Oever die 'de banaan' wordt genoemd) zijn ook enkele broedparen van de eider geconstateerd. Deze vogels hebben een ecologische relatie met de Waddenzee. Voor de eider geldt dat het recente aantal broedparen (2443) ruim onder het instandhoudingsdoel (5000) ligt. Omdat het hier slechts twee broedparen betreft, de locatie pas vanaf 2013 als broedplaats door eiders wordt gebruikt waardoor deze zich (nog) niet als vaste broedplaats voor de eider kwalificeert en er in het Waddengebied voldoende geschikt alternatief broedgebied is, wordt het effect in het kader van de externe werking als niet significant beoordeeld.

- *Bontbekplevier*

De bontbekplevier is een pionier van het open landschap die jaarlijks in zeer kleine aantallen (enkele broedparen) op de Afsluitdijk broedt. De landelijke staat van instandhouding van de soort is matig ongunstig (-) en de soort heeft instandhoudingsdoelen voor de Waddenzee (behoud oppervlakte en kwaliteit leefgebied voor 60 broedparen) en voor het IJsselmeer (vergroting oppervlakte en verbetering kwaliteit leefgebied voor 13 broedparen). De Afsluitdijk zelf is geen natuurlijk broedhabitat voor de soort. Tijdelijk verlies van broedgelegenheid buiten het Natura 2000-gebied tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt niet als significant beoordeeld. Hierdoor kunnen negatieve effecten op de bontbekplevier als broedvogel worden uitgesloten.

- Strandplevier

De strandplevier is een pionier van het open landschap die tot 2009 in zeer kleine aantallen (enkele broedparen) op de Afsluitdijk heeft gebroed. De Afsluitdijk zelf is geen natuurlijk broedhabitat voor de soort. De landelijke staat van instandhouding van de soort is ongunstig (--) en de instandhoudingsdoelen van de soort voor de Waddenzee zijn vergroting van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van 50 broedparen. Dit aantal broedparen wordt vooralsnog niet gehaald. Omdat het in het verleden zeer kleine aantallen betrof en de strandplevier al meerdere jaren niet als broedvogel is gesignaleerd, kunnen effecten op de soort worden uitgesloten.

- Mitigerende maatregelen voor broedvogels

Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significant negatieve effecten op broedvogels met een ecologische relatie met de Waddenzee en/of het IJsselmeer worden uitgesloten. De door de aanvrager voorgestelde mitigerende maatregelen zijn op basis van de Nb-wet niet verplicht en worden derhalve ook niet in de vergunning opgenomen. Dit laat onverlet dat de uitvoering van deze maatregelen om andere redenen gewenst of noodzakelijk kunnen zijn.

6.3.4 Niet-Broedvogels

De Afsluitdijk en de daarbij behorende lei- en strekdammen zijn geen Natura 2000-gebied. In de aanwijzingsbesluiten voor de Waddenzee en het IJsselmeer zijn deze als zijnde 'verharding' (steenglooiingen) in de tekst geëxclaveerd. Rust-, foerageer- en andere verblijfsplaatsen op de dijk en de lei- en strekdammen zijn derhalve niet rechtstreeks beschermd op grond van de Nb-wet. Kwalificerende niet-broedvogelsoorten die op de Afsluitdijk c.a. voorkomen worden alleen beoordeeld in het kader van de externe werking.

In het Natura 2000-gebied IJsselmeer worden mogelijk zeer lokaal (alleen bij de voorhavendijk bij Den Oever) werkzaamheden uitgevoerd. Mogelijke invloeden op kwalificerende niet-broedvogels betreffen uitsluitend verstoring en worden alleen beoordeeld in het kader van de externe werking.

In het Natura 2000-gebied Waddenzee wordt een zone van 15 meter gebruikt voor schepen die materialen aan- en afvoeren en worden er ondiepe vaargeulen aangelegd om de Afsluitdijk bereikbaar te maken voor die schepen (zie ook bij 6.3.1, bij habitattypen 'permanent overstroomde zandbanken – getijdengebied'). Dit betekent dat kwalificerende niet-broedvogelsoorten kunnen worden verstoord door werkzaamheden in het Natura 2000-gebied Waddenzee zelf, door activiteiten op de Afsluitdijk en dat er effecten kunnen zijn die het foerageren in de Waddenzee kunnen beïnvloeden (bijvoorbeeld via aantasting habitattypen 'permanent overstroomde zandbanken – getijdengebied', vertroebeling van het water).

- *Kleine rietgans*
- *Rotgans*
- *Middelste zaagbek*
- *Slechtvalk*
- *Kluut*
- *Bontbekplevier*
- *Zilverplevier*
- *Kievit*
- *Drieteenstrandloper*
- *Krombekstrandloper*
- *Rosse grutto*
- *Zwarte ruiter*
- *Groenpootruiter*
- *Steenloper*
- *Dwergmeeuw*
- *Reuzenster*

Voor deze soorten geldt dat ze slechts incidenteel voorkomen omdat de (omgeving van de) Afsluitdijk voor de soort geen leefgebied van betekenis is, of dat het voorkomen van de soort marginaal is (0,1% of minder van het instandhoudingsdoel). Voor zover er sprake zou kunnen zijn van effecten op deze soorten, dan is dat zeker niet significant. Bovendien worden eventuele effecten beperkt doordat deze soorten meeprofiteren van de mitigerende maatregelen die voor andere niet-broedvogels worden genomen (fasering werkzaamheden).

- *Fuut*
- *Aalscholver*
- *Kleine zwaan*
- *Kolgans*
- *Grauwe gans*
- *Brandgans*
- *Toendrarietgans*
- *Pijlstaart*
- *Tafeleend*
- *Kuifeend*
- *Nonnetje*
- *Grote zaagbek*
- *Meerkoet*
- *Goudplevier*
- *Kemphaan*
- *Grutto*
- *Wulp*
- *Zwarte Stern*

Voor deze soorten geldt dat ze alleen een relevante ecologische relatie hebben met het IJsselmeer.

Eventuele voorkomens van deze soorten aan de Waddenzeezijde van de Afsluitdijk zijn incidenteel of marginaal (0,1% of minder van het instandhoudingsdoel). Voor zover er sprake zou kunnen zijn van effecten op deze soorten aan de Waddenzeezijde, dan is dat zeker niet significant. Bovendien worden eventuele effecten beperkt doordat deze soorten meeprofiteren van de mitigerende maatregelen die voor andere niet-broedvogels worden genomen (fasering werkzaamheden).

Deze soorten kunnen aan de IJsselmeerzijde van de Afsluitdijk worden beïnvloed middels verstoring door de werkzaamheden (heien) aan de schut- en spuisluisen en beperkt door de werkzaamheden aan de dijkbekleding aan de Waddenzeezijde. De werkzaamheden aan de schut- en spuisluisen zijn in ruimte beperkt tot de betreffende locaties. Effecten van verstoring door geluid en licht worden door mitigerende maatregelen beperkt. Dit wordt middels voorschriften in de vergunning geborgd. Daarnaast is er aan de IJsselmeerzijde voldoende gebied dat als gelijkwaardig alternatief rust- en foerageergebied kan dienen. De werkzaamheden aan de dijkbekleding aan de Waddenzeezijde kunnen door geluid tot beperkte verstoring leiden aan de IJsselmeerzijde, met name met betrekking tot de rust- en overnachtingsfunctie van het gebied Makkumer Noordwaard. Door de fasering van de werkzaamheden en het verbod om op het traject Zürich-Kornwerderzand werkzaamheden uit te voeren tussen een uur voor zonsondergang en een uur na zonsopkomst, kunnen significant negatieve effecten op deze soorten worden voorkomen. Dit wordt middels voorschriften in de vergunning geborgd.

- Lepelaar

De voorkomende exemplaren van de lepelaar als niet-broedvogel komen voor op object 2.3 (de leidam bij Den Oever die 'de banaan' wordt genoemd), waar ook een broedkolonie lepelaars is gevestigd. De locatie wordt als rust- en hoogwatervluchtplaats gebruikt. De aantallen lepelaars als niet-broedvogel voor het Waddengebied liggen hoger dan het instandhoudingsdoel. Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

De dichtstbijzijnde lepelaars die voor het IJsselmeergebied kwalificeren worden gerelateerd aan de kolonie bij Andijk (een afstand van ruim 20 km.), welke voornamelijk binnendijks foerageren. Effecten kunnen derhalve worden uitgesloten.

- Bergeend

De bergeend gebruikt object 2.3 (de leidam bij Den Oever die 'de banaan' wordt genoemd) en de Afsluitdijk bij Den Oever in beperkte mate (seizoens-gemiddelde 22) als rustgebied en foerageert in de omgeving in de ondiepe zone aan beide zijden van de dijk. Het aantal bergeenden ligt ruim boven het instandhoudingsdoel voor de Waddenzee (seizoens-gemiddelde 38400) en bijna op het instandhoudingsdoel voor het IJsselmeer (seizoens-gemiddelde 210). Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

- Smient

Smienten rusten, vooral in de winterperiode, aan beide zijden van de Afsluitdijk langs de Friese kust en foerageren 's-nachts binnendijks op grasland. De aantallen zijn marginaal ten opzichte van de instandhoudingsdoelen. De instandhoudingsdoelen worden vooralsnog ruim niet gehaald. Door de fasering van de werkzaamheden worden in de periode november t/m februari, wanneer de meeste smienten aanwezig zijn, geen werkzaamheden aan de Afsluitdijk uitgevoerd nabij de Friese kust. Significante effecten kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Krakeend

De krakeend foerageert in de ondiepe zone aan beide zijden van de Afsluitdijk. De actuele aantallen van de Krakeend in de Waddenzee en het IJsselmeer liggen ruim hoger dan de instandhoudingsdoelen. Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

- Wintertaling

De wintertaling foerageert in geringe aantallen vooral in het najaar in de ondiepe zone aan beide zijden van de Afsluitdijk. Zowel voor de Waddenzee als het IJsselmeer liggen de actuele aantallen wintertaling onder de instandhoudingsdoelen. Het aandeel van de wintertalingen langs de Afsluitdijk in de populaties van de Waddenzee en het IJsselmeer is echter gering (ca. 1%). Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

- Wilde eend

De wilde eend rust en foerageert verspreid en in lage aantallen aan beide zijden van de Afsluitdijk. De instandhoudingsdoelen voor de wilde eend worden zowel voor de Waddenzee als voor het IJsselmeer ruim niet gehaald, waarbij voor het IJsselmeer een onvoldoende kwaliteit (rust en voedselbeschikbaarheid) van het leefgebied wordt vermoed. Door de fasering van de werkzaamheden blijft er, zeker aan de IJsselmeerzijde, voldoende geschikt alternatief rust- en/of foerageergebied beschikbaar.

Er is geen sprake van een permanent draagkrachtverlies door de nieuwe inrichting van de dijk.

- Slobeend

De slobeend foerageert verspreid en in lage aantallen in de ondiepe zone aan beide zijden van de Afsluitdijk. De instandhoudingsdoelen voor de slobeend worden zowel voor de Waddenzee als voor het IJsselmeer niet gehaald. Door de fasering van de werkzaamheden in ruimte en tijd resteert er voldoende geschikt foerageergebied langs de Afsluitdijk als alternatief. Door de nieuwe inrichting van de dijk is er sprake van een tijdelijk verlies aan foerageergebied. Na verloop van tijd zal dit zich herstellen. Significante effecten kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Toppereend

De toppereend komt vooral in de winterperiode in grote aantallen langs de Afsluitdijk voor om te rusten en te foerageren. In het IJsselmeer wordt gefoerageerd op driehoeksmosselen en in de Waddenzee op mosselen. Om te rusten zoeken de toppereenden de luwe kant van de Afsluitdijk op. Dit betreft vooral het midden van de Afsluitdijk (teltrajecten 44 en 45). De bij de Afsluitdijk voorkomende aantallen betreffen circa 75% van de instandhoudingsdoelen van Waddenzee en IJsselmeer samen. Effecten van verstoring kunnen significant zijn. Om dit te voorkomen worden er als mitigerende maatregel in de maanden november t/m februari geen werkzaamheden uitgevoerd ter hoogte van de telvakken 44 en 45. Na afronding van de werkzaamheden treedt met betrekking tot de rust- en foerageerfunctie van het gebied voor de toppereend volledig herstel op. Significante effecten kunnen hierdoor worden uitgesloten.

- Eidereend

De eidereend gebruikt het water langs de Afsluitdijk aan de Waddenzeezijde als rustgebied. Het voorkomen is verspreid, vooral in de winterperiode, niet locatie-specifiek en in aantallen die een gering deel (0,2%) van de Waddenzeepopulatie betreffen. Door de fasering van de werkzaamheden in ruimte en tijd resteren er voldoende geschikte rustgebieden langs de Afsluitdijk als alternatief. Verder zijn de werkzaamheden tijdelijk en is de functionaliteit van het rustgebied na afronding ongewijzigd aanwezig. Significante effecten op de eidereend kunnen derhalve worden uitgesloten.

- Brilduiker

Brilduikers foerageren in beperkte aantallen en op wisselende locaties aan beide zijden van de Afsluitdijk. De aantallen brilduikers in de Waddenzee en het IJsselmeer liggen boven de instandhoudingsdoelen. Tijdelijke effecten kunnen optreden door verstoring. Door de fasering van de werkzaamheden, geborgd in de voorschriften van de vergunning, blijft er voldoende geschikt alternatief foerageergebied beschikbaar. Significante effecten van de werkzaamheden op de brilduiker kunnen derhalve worden uitgesloten.

- Scholekster

De scholekster foerageert op de slikken, zandplaten en oevers van de Afsluitdijk ter hoogte van teltraject 38 (Zürich-Kornwerderzand). Door de fasering van de werkzaamheden wordt dit gebied ontzien als de scholekster er gebruik van maakt. De draagkracht van de Waddenzee voor de scholekster wordt niet aangetast. Voor zover er al effecten op de scholekster kunnen optreden, zijn deze zeker niet significant.

- Kanoet en Tureluur

De kanoet en tureluur foerageren in de getijdzone van de Afsluitdijk. Door de uitvoering van de werkzaamheden is er tijdelijk verlies aan foerageergebied. De actuele aantallen van de kanoet en tureluur voor het Waddengebied liggen hoger dan de instandhoudingsdoelen. Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

- Bonte strandloper

De bonte strandloper rust en foerageert langs de Afsluitdijk. De actuele aantallen van de Bonte strandloper voor het Waddengebied liggen hoger dan het instandhoudingsdoel. Beoordeeld in het kader van de externe werking kunnen significante effecten derhalve worden uitgesloten.

Voor alle niet-broedvogels waarvoor geldt dat, beoordeeld in het kader van de externe werking, significante effecten kunnen worden uitgesloten, geldt tevens dat eventuele effecten nog worden beperkt doordat de werkzaamheden tijdelijk zijn, er voor andere soorten mitigerende maatregelen worden uitgevoerd (fasering werkzaamheden, beperking van verstoring door geluid en licht), er doorgaans in de nabije omgeving voldoende geschikt alternatief rust- en/of foerageergebied beschikbaar is en na afronding van de werkzaamheden de functionaliteit als rust- en foerageer gebied zullen herstellen.

6.3.5 Conclusie mogelijke effecten en mitigatie

Naar mijn oordeel is, mede gelet op de instandhoudingdoelstellingen voor de betrokken Natura 2000-gebieden, met de effecten zoals in de passende beoordeling zijn aangegeven een volledig inzicht gegeven in de mogelijke effecten die in het bovenvermelde beïnvloedingsgebied zijn te verwachten als gevolg van de aangevraagde activiteit. De passende beoordeling is dan ook genoegzaam uitgevoerd en biedt de noodzakelijke basis voor de in artikel 19g, lid 1, van de Nb-

wet 1998 genoemde verzekering. Met de voorgestelde mitigerende maatregelen zoals in de passende beoordeling aangegeven en voor zo ver nodig met voorschriften in de vergunning geborgd, worden mogelijk optredende effecten zodanig verzacht dat deze door mij niet als significant worden beoordeeld. De voorgenomen activiteit staat het bereiken van de instandhoudingsdoelen niet in de weg.

Hierbij overwegende dat:

- Het ontwerp en de daaraan verbonden wijze van uitvoering op het moment van vergunningverlening nog niet in detail bekend zijn, maar uitsluitend op hoofdlijnen.
- De uitvoeringsperiode dan wel tijdelijk is, maar ook relatief lang, van 1 januari 2017 t/m 31 december 2023.
- Dat in een dergelijke lange periode zich ontwikkelingen kunnen voordoen (zowel autonoom, technisch als ecologisch) die nu niet zijn te voorzien, maar mogelijk op basis van de natuurwetgeving wel dienen te leiden tot het nemen van maatregelen.
- Bij de aanvang van de werkzaamheden in 2017 er voor de Waddenzee en het IJsselmeer Natura 2000-beheerplannen in werking zullen zijn met betrekking tot de voor deze aanvraag beoordeelde instandhoudingsdoelen.

Neem ik in de vergunning voorschriften op met betrekking tot monitoring en het jaarlijks tijdig indienen van een ecologisch werkplan ter goedkeuring door het bevoegd gezag.

6.4 Natuurmonumentwaarden

Ten aanzien van de diverse flora en fauna zoals benoemd in het besluit tot aanwijzing van de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust merk ik het volgende op. Deze waarden vallen voor een zeer groot deel binnen de beoordeling van de effecten in relatie tot de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer. Naar mijn mening voorziet de voorgaande passende beoordeling ook in een toetsing die, qua algemene aannames en de diverse mitigerende maatregelen, gelding heeft voor de kenmerken en waarden van de betrokken natuurmonumenten. De waarden van de natuurmonumenten die niet zijn afgedekt door of meeliften met de Natura 2000-doelen en natuurwaarden die niet ondergeschikt zijn aan de Natura 2000-doelen worden in het onderstaande apart getoetst.

6.4.1 Landschap

Er is een Masterplan Beeldkwaliteit Afsluitdijk opgesteld dat leidend is voor het rijksinpassingsplan en waarin alle gestelde voorwaarden uit publieke regelingen zullen worden meegenomen, met inbegrip van de uitgangspunten zoals geformuleerd in de Structuurvisie Afsluitdijk. Dit Masterplan bevat de ruimtelijke kaders waarbinnen het rijksinpassingsplan is opgesteld en de daarin opgenomen maatregelen zullen worden uitgevoerd. Dit betekent dat het karakter van de Afsluitdijk niet zodanig zal veranderen dat hierdoor de weidsheid en het

ongeschonden karakter van de betrokken natuurmonumenten zal worden aangetast.

6.4.2 Duisternis

De waarde duisternis kan tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tijdelijk worden aangetast door uitstraling van toe te passen noodzakelijke werkverlichting. Door mitigerende maatregelen wordt deze tijdelijke aantasting deels beperkt en deels voorkomen.

6.4.3 Conclusie natuurmonumentwaarden

Ik concludeer dat de aangevraagde activiteit niet schadelijk is voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van, of voor dieren of planten in de natuurmonumenten. Ik concludeer tevens dat de aangevraagde activiteit de natuurmonumenten niet zal ontsieren.

6.5 Conclusie

Op basis van de passende beoordeling en het bovenstaande overwegende concludeer ik dat de voorgenomen activiteit, zelfstandig beoordeeld, niet leidt tot significant negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de betrokken Natura 2000-gebieden en waarden van de betrokken natuurmonumenten. De voorgenomen activiteit staat het bereiken van de instandhoudingsdoelen niet in de weg.

7. CUMULATIE

Op basis van artikel 19f van de Nb-wet 1998 dient bij vergunningverlening voor projecten of plannen een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve effecten indien deze projecten of plannen, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de betreffende Natura 2000-gebieden of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor de betreffende gebieden zijn aangewezen.

7.1 Mogelijke cumulatie

In de passende beoordeling is gemotiveerd dat het effect van de geselecteerde projecten c.q. mogelijk kan cumuleren met de voorgenomen activiteit. Andere projecten en activiteiten worden gemotiveerd uitgesloten voor verdere toetsing op cumulatieve effecten.

Naar mijn oordeel wordt in de passende beoordeling voldoende onderbouwd dat ook in cumulatie met de geselecteerde projecten de voorgenomen activiteit niet zal leiden tot significant negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de betrokken Natura 2000-gebieden.

7.2 Conclusie

Ik concludeer dat binnen de aangeleverde passende beoordeling een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd en significant negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de betrokken Natura 2000-gebieden door cumulatie kunnen worden uitgesloten.

8. AFWEGINGSKADER STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE

Aangezien het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte het afwegingskader van de Vogel- en Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader, zoals opgenomen in de Nb-wet 1998, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte voldaan.

9. AFWEGINGSKADER DERDE NOTA WADDENZEE

In de Derde Nota Waddenzee (voorheen de PKB Waddenzee) is overwogen dat voor de bescherming van de natuurlijke waarden en kenmerken van de Waddenzee het afwegingskader van de Nb-wet 1998 van toepassing is. Met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, is, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de 3e nota Waddenzee voldaan.

10. BESPREKING VAN DE INSPRAAK

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, van de Nb-wet 1998, de provincies Fryslân en Noord Holland, alsmede de gemeenten Harlingen, Súdwest Fryslân en Hollands Kroon in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken.

Een zienswijze is ontvangen van de provincie Noord Holland en de provincie Friesland. Daar waar opmerkingen en suggesties niet reeds hiervoor aan de orde zijn geweest of niet binnen mijn inhoudelijke overwegingen reeds aan deze inspraak volledig tegemoet is gekomen, volgt mijn reactie (*cursief weergegeven*).

10.1 Zienswijze provincie Noord Holland

De meeste van de door de provincie Noord Holland aangedragen punten zijn behandeld in de bovenstaande overwegingen, worden ondervangen door vergunningvoorschriften of hebben inmiddels geleid tot aanpassingen in de versie van de passende beoordeling die ter inzage zal worden gelegd. Op deze

onderwerpen ga ik hier niet nader in. Op de overblijvende punten geef ik hieronder mijn reactie.

- De provincie geeft een inhoudelijk zeer gedetailleerde zienswijze. Op diverse punten lijkt de zienswijze ten aanzien van habitatsoorten er van uit te gaan dat de Afsluitdijk ook Natura 200-gebied is.

Dit is echter niet het geval. De Afsluitdijk, inclusief de bijbehorende lei- en strekdammen en dergelijke, is in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer in de tekst nadrukkelijk geëxclaveerd (steenglooiingen). Dit betekent dat op de Afsluitdijk zelf voorkomende soorten uitsluitend beoordeeld moeten worden in het kader van de externe werking.

- De provincie vraagt of met betrekking tot vogelpopulaties die tot het IJsselmeergebied worden gerekend ook rekening is gehouden met eventuele ecologische relaties (met name rust-, rui- en foerageergebieden) van deze populaties met het Markermeer en IJmeer.

De functie van (de omgeving van) de Afsluitdijk voor vogels is in de passende beoordeling uitgebreid beschreven en onderzocht. Er is geen concrete aanwijzing dat er sterke (dagelijkse) relaties met de genoemde andere Natura 2000-gebieden bestaan. Omdat voor de betreffende vogelpopulaties significante effecten voor de instandhoudingsdoelen van het IJsselmeer kunnen worden uitgesloten, is dat zeker ook het geval voor de eventuele indirecte effecten van het veel verder weg gelegen Markermeer en IJmeer.

- De provincie vraagt of de meest actuele habitatkaarten en karteringen zijn gebruikt.

Er is gebruik gemaakt van de laatste versies van de gebiedsanalyses PAS. Dit is de meest actuele situatie.

- De provincie geeft aan dat de begrippen 'tijdelijk' en 'na verloop van tijd' zoals in de passende beoordeling gehanteerd, in het kader van dit project een wel erg relatief begrip is.

Dat ben ik met de provincie eens. Tijdelijk, in de zin van de looptijd van het project, is van 1 januari 2017 t/m 31 december 2023. Om deze reden heb ik in de voorschriften van de vergunning een monitoringsverplichting opgenomen, alsmede de verplichting om jaarlijks een ecologisch werkplan ter goedkeuring aan te bieden aan het bevoegd gezag. Hiermee kan een vinger aan de pols worden gehouden ten aanzien van de werking van de mitigerende maatregelen en kan zo nodig effectief worden ingespeeld op ontwikkelingen van diverse aard.

- Zijn er in het verleden, bij de aanleg van de Afsluitdijk, ook zandpakketten aangebracht die nu mogelijk als habitattype of leefgebied voor soorten kunnen kwalificeren?

Voor zo ver mij bekend zijn destijds uitsluitend zogenaamde harde substraten aangebracht als bekleding van de dijk. Voor zo ver er zandpakketten zijn aangebracht, is dit geweest als ondergrond voor een daarna aan te brengen hard substraat.

- Is er, wanneer wordt gesproken over 'relatief verstoord habitat' langs de Afsluitdijk, bij recent onderhoud aan de Afsluitdijk steenslag aangebracht ten noorden van de buitenteen in de Waddenzee?

Nee, beïnvloeding van het habitat langs de buitenteenlijn betreft hier verstoring en het neerslaan van bij de werkzaamheden opgewoeld slib en dergelijke.

10.2 Zienswijze provincie Friesland

De provincie Friesland concludeert dat, indien de Nb-wetvergunning voorschriften bevat die verstoring tot een minimum zullen beperken, de voorgenomen activiteit niet zal leiden tot significant negatieve effecten en de vergunning kan worden afgegeven.

Daarnaast refereert de provincie Friesland in haar zienswijze aan de samenhang van de onderhavige aanvraag met het project 'vismigratierivier' (VMR), waarbij wordt ingegaan op het ontwerp-rijksinpassingsplan en de cumulatietoets in deze passende beoordeling.

De provincie Friesland stelt in haar zienswijze dat "de Afsluitdijk-delen van de VMR onderdeel uitmaken van het rijksinpassingsplan". Dat is echter niet het geval. Deze delen van de VMR zullen door de provincie planologisch mogelijk worden gemaakt middels een provinciaal inpassingsplan. In het rijksinpassingsplan is derhalve een voorziening getroffen waarmee de provincie het inpassingsplan voor de VMR binnen de planperiode en (deels) over het plangebied van het rijksinpassingsplan kan vaststellen. De realisatie van de coupures wordt onderdeel van het uitvoeringscontract van de Afsluitdijk, de overige onderdelen van de VMR worden in een afzonderlijke opdracht van de regio tot stand gebracht." De VMR is derhalve niet betrokken in de beoordeling van onderhavige vergunningaanvraag. Dat geldt ook met betrekking tot de cumulatie omdat voor de VMR nog geen vergunningaanvraag is ingediend bij het bevoegd gezag. Dit is in de passende beoordeling afdoende gemotiveerd.

11. CONCLUSIE

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Rijkswaterstaat Midden-Nederland
dhr. J. van de Beek, projectmanager Afsluitdijk
Postbus 600
8200 AP Lelystad

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

ing. R.M. Ravesteijn

T 06 38825337
F 070 378 6146

r.m.ravesteijn@minez.nl

Ons kenmerk

DGAN-NB / 15050604

Uw kenmerk

HB 2706165

Bijlage(n)

2

Datum

Betreft Ontwerp-Nb-wetvergunning; Afsluitdijk; Waddenzee en IJsselmeer

Geachte heer van de Beek,

Bij brief van 2 februari 2015 (kenmerk: HB 2706165) verzoekt u mij om aan Rijkswaterstaat Midden-Nederland een vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet) voor alle activiteiten en werkzaamheden die verband houden met de versterking van de Afsluitdijk in de periode van 1 januari 2017 t/m 31 december 2023. Deze activiteiten en werkzaamheden vinden plaats in of in de directe nabijheid van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer. Via de mogelijk aan het project verbonden stikstofuitstoot kunnen er voorts effecten optreden in de gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling.

Conform artikel 41, lid 1, van de Nb-wet 1998 heeft u uw belang bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

Procedure

Op 9 februari 2015 ontving ik uw aanvraag. Bij brief van 12 februari 2015 (kenmerk: DGAN-NB/15021314) heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Op het project Afsluitdijk waarvoor nu een vergunning wordt aangevraagd in het kader van de Nb-wet 1998 is de rijks-coördinatie-regeling van toepassing. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft hiertoe in juni 2013 het benodigde coördinatiebesluit genomen (Staatscourant 2013, nr. 20154).

Bevoegdheid

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 2, sub p, van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594; het laatst gewijzigd per 7 oktober 2012, Stb. 2012, nr. 612), luidend: activiteiten ten aanzien van <...>, primaire waterkeringen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Waterwet die in beheer zijn bij het Rijk, <...>.

Op deze basis en artikel 19d, lid 5 in samenhang met artikel 16, lid 6 van de Nb-wet 1998, is de minister van Economische Zaken (EZ) bevoegd tot vergunningverlening op basis van artikel 16 en artikel 19d j^o artikel 19ia van de

Nb-wet 1998. Op basis van de portefeuillevindeling tussen de minister van EZ en de staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de staatssecretaris.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

Besluit

Met de door u uitgevoerde passende beoordeling als bedoeld in artikel 19f van de Nb-wet 1998 is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, zoals door mij in het hiernavolgende gespecificeerd, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de weergegeven voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling.

Tevens is met de inhoud van de betreffende passende beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit de wezenlijke kenmerken van de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust niet zal aantasten.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk vanuit de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften ter bescherming van de in de Natura 2000-gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling en de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust aanwezige beschermde waarden.

Gelet op de bepalingen van de Nb-wet 1998 en de in de bijlage vermelde overwegingen besluit ik derhalve Rijkswaterstaat Midden-Nederland de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en artikel 19d j° artikel 19ia van de Nb-wet 1998 te verlenen onder de navolgende voorschriften en beperkingen.

Dit besluit heeft, meer specifiek en op basis van het bovengenoemde artikel 2, sub p van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998, betrekking op:

Alle werkzaamheden, uit te voeren tussen 1 januari 2017 en 31 december 2023, die betrekking hebben op:

1. Het versterken van het dijklichaam volgens het principe van een overslagbestendige dijk.
2. Het versterken/verhogen van de hoogwatervoorzieningen van de sluiscomplexen bij Den Oever en Kornwerderzand.
3. Het vergroten van de waterafvoercapaciteit ten behoeve van het peilbeheer van het IJsselmeer door het inbouwen van pompen in het spuicomplex bij Den Oever.
4. De aan- en afvoer van materieel en bouwmaterialen.

Alsmede het toekomstig gebruik van:

1. De hoogwatervoorzieningen van de sluiscomplexen bij Den Oever en Kornwerderzand en de daarbij behorende installaties, gebouwen en voorzieningen.
2. De pompen in het spuicomplex bij Den Oever en de daarbij behorende installaties, gebouwen en voorzieningen.

Voor een weergave van de inhoud van de aanvraag en de relevante wet- en regelgeving alsmede het van toepassing zijnde beleid verwijs ik naar de bijlage(n) bij dit besluit. In bijlage 1 treft u voorts mijn inhoudelijke overwegingen aan die aan dit besluit ten grondslag liggen, evenals een weergave van de diverse zienswijzen en mijn reactie daarop. De bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit.

Voorschriften en beperkingen

Ter bescherming van de in de Natura 2000 gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling en de natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust aanwezige beschermde waarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van Rijkswaterstaat Midden-Nederland.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een kopie van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende onderdelen (zie onder 'besluit'), en tonen deze op eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Het tijdstip waarop de vergunde activiteit daadwerkelijk wordt gestart, wordt minimaal twee weken voor de aanvang ervan schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan de Staatssecretaris van Economische Zaken of diens rechtsopvolger (hierna: het bevoegd gezag), ter attentie van het Nb-wetteam.
6. De vergunde activiteit wordt overeenkomstig de ingediende aanvraag uitgevoerd, met inachtneming van de aan deze vergunning verbonden voorschriften en beperkingen. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en/of passende beoordeling met de voorschriften en beperkingen in onderhavige vergunning, prevaleren deze laatste.
7. In afwijking van voorschrift 6 mag een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde worden uitgevoerd indien en voor zover deze afwijking

naar het oordeel van het bevoegd gezag niet leidt tot andere of grotere nadelige effecten op de relevante beschermde waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden Waddenzee, IJsselmeer, Duinen Den Helder-Callantssoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling en de voormalig beschermde natuurmonumenten Waddenzee en Friese IJsselmeerkust ten opzichte van een uitvoering conform de aanvraag. Het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde dient schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden gemeld aan het bevoegd gezag en kan slechts plaatsvinden na uitdrukkelijk verkregen schriftelijke instemming van of namens het bevoegd gezag.

8. Bij opgetreden incidenten moet worden gehandeld conform de daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Tevens wordt in het kader van deze vergunning binnen twee dagen schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) melding over de aard en omvang van het incident gedaan aan het bevoegd gezag (t.a.v. het Nb-wet team) onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder incident wordt in dit verband verstaan 'een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht' (bijvoorbeeld wanneer onbedoeld schadelijke stoffen in het milieu vrijkomen.)
9. Bij een opgetreden incident is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te (laten) verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.
10. Alle door of namens het bevoegd gezag te geven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.
11. Zodra op enig moment voor de datum van 31 december 2023 de werkzaamheden met betrekking tot de vergunde activiteit feitelijk geheel zijn beëindigd, wordt dit uiterlijk binnen een week na de beëindiging schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het bevoegd gezag.

Nadere inhoudelijke voorschriften m.b.t. het ontwerp

12. Bij de te gebruiken pompen in het spuicomplex bij Den Oever dient de beste op de markt verkrijgbare techniek m.b.t. visveiligheid te worden toegepast, waarbij tevens geldt dat eventuele geluids- en andere trillingen in de gebruiksfase niet mogen leiden tot significante verstoring van vissen in de directe nabijheid van het spuicomplex. Het jaar 2015 wordt hiervoor als referentie genomen. De gekozen techniek m.b.t. visveiligheid wordt, inclusief de onderbouwing van die keuze, minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden voor de inbouw van de pompen schriftelijk ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag.
13. De nieuwe hoogwaterbescherming van de sluiscomplexen bij Den Oever en Kornwerderzand en de pompen in het spuicomplex bij Den Oever, alsmede de daarbij behorende installaties, gebouwen en voorzieningen, mogen in de gebruiksfase niet leiden tot een toename van de verstoringdruk door geluid

en/of licht voor de meervleermuis, dan wel op de beide aangrenzende Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer.

14. Voor de bekleding van het onderwatertalud van de dijk en de bijbehorende lei- en strekdammen zijn asfalt en met asfalt gepenetreerd breuksteen uitgesloten als bekledingstype.

Nadere inhoudelijke voorschriften m.b.t. de fasering van werkzaamheden in ruimte en tijd:

15. De werkzaamheden aan de dijk en dijkbekleding (uitgezonderd de spui- en schutsluizen) vinden plaats binnen één aaneengesloten en voortschrijdend uitvoeringsvak van maximaal 8 kilometer lengte.
16. In de periode november tot en met februari mogen er geen werkzaamheden worden uitgevoerd op en aan de trajecten 38, 44 en 45 (voor de nummering van de trajecten zie par. 5.2.5 van de passende beoordeling, afbeelding 5.10).
17. In de periode augustus tot en met februari mag er niet gelijktijdig worden gewerkt aan de trajecten 39 en 40 (voor de nummering van de trajecten zie par. 5.2.5 van de passende beoordeling, afbeelding 5.10).
18. Op het traject Zurich-Kornwerderzand (traject 38) mogen gedurende de gehele uitvoeringsperiode geen werkzaamheden worden uitgevoerd tussen een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopgang.
19. Zowel bij Den Oever als bij Kornwerderzand dient er altijd een mogelijkheid over te blijven voor vismigratie, via de schutsluis dan wel via het spuicomplex.
20. In de maanden maart/april en augustus/september mag er ten behoeve van de meervleermuis niet tussen zonsondergang en zonsopgang worden gewerkt met kunstlicht óf dient eventuele werkverlichting zodanig te worden geplaatst, afgeschermd en toegepast dat uitsluitend de werklocatie wordt verlicht en lichtuitstraling naar de omgeving wordt voorkomen.

Overige nadere inhoudelijke voorschriften:

21. Vergunninghouder legt jaarlijks per e-mail (nbwetteam@minez.nl) en uiterlijk in de maand oktober, te beginnen in 2017, een ecologisch werkplan voor het daarop volgende jaar ter goedkeuring voor aan het bevoegd gezag. Dit werkplan omvat de planning van de werkzaamheden op hoofdlijnen in ruimte en tijd in relatie tot de uitvoering van de mitigerende maatregelen zoals beschreven in de passende beoordeling en/of de voorschriften van deze vergunning. De voor het volgende jaar geplande werkzaamheden mogen uitsluitend worden uitgevoerd na ontvangst van de schriftelijke goedkeuring van het bevoegd gezag.
22. Op de kwelder bij Den Oever met het habitatype H1330A (buitendijkse schorren en zilte graslanden) dient minimaal een jaar voor het begin van de uitvoering van de werkzaamheden aan de Afsluitdijk te worden gestart met 'maaien en afvoeren' als mitigerende maatregel voor de te voorziene toename van de stikstofdepositie op die locatie. De maatregel mag worden beëindigd op het moment dat het project 'Afsluitdijk' wordt beëindigd.
23. De voor de aanvoer van materialen benodigde en in het Natura 2000-gebied Waddenzee te graven vaargeulen dienen zo kort mogelijk te zijn. Bij de aanleg ervan dienen aanwezige mosselbanken te worden ontzien, zulks ter validatie

door het bureau MarinX (verantwoordelijk voor de jaarlijkse survey's). Er dient gebruik te worden gemaakt van voor de natuurwaarden in de Waddenzee minst schadelijke techniek, zowel ten aanzien van het verwijderen van de specie als de stort/verwerking daarvan. De geplande locatie van de vaargeulen, de verwachte hoeveelheden te storten en/of te verwerken specie, alsmede de gekozen wijze van uitvoering, wordt, voorzien van een ecologische effectanalyse, minimaal drie maanden voor de aanvang van het graven van de geulen schriftelijk ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag.

24. Heiwerkzaamheden dienen te worden opgestart met een laag vermogen dat vervolgens geleidelijk toeneemt en na minimaal 15 minuten de volledige sterke mag bereiken (soft start), zodat in de nabijheid van de hei-locatie voorkomende zeehonden het gebied rustig zullen kunnen verlaten. Indien er een pauze tussen het heien is van minimaal 10 minuten dient de soft start opnieuw uitgevoerd te worden.
25. Het geluidsniveau van de uitvoering van de werkzaamheden dient zodanig te worden beperkt dat de 60 db(A)-contour binnen de verstoringzone van 500 meter is gelegen.
26. Verlichting op schepen, voertuigen en de werkfronten wordt alleen toegepast voor zo ver dat voor een veilige uitvoering van het werk en het daarbij behorende transport noodzakelijk is.
27. Gehanteerde verlichting is zodanig opgesteld, afgesteld, ingericht en de lampen zijn zodanig naar buiten toe afgeschermd, dat lichtstraling in de richting van de Natura 2000-gebieden zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Voorschriften m.b.t. monitoring:

28. Gedurende de uitvoeringsperiode dient op basis van de reguliere monitoring de werking van de mitigerende maatregelen voor niet-broedvogels, zeehonden en vismigratie op jaarbasis te worden gecontroleerd. Dit wordt jaarlijks in de maand oktober per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gerapporteerd aan het bevoegd gezag.
29. Indien de beoogde mitigatie onvoldoende blijkt, neemt vergunninghouder zo mogelijk aanvullende mitigerende maatregelen en legt deze, voorzien van een adequate ecologische onderbouwing, middels het in voorschrift 21 verplicht gestelde jaarlijkse ecologisch werkplan ter goedkeuring voor aan het bevoegd gezag.

Het wijzigen of intrekken van de vergunning

30. De voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend, kunnen worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van het bevoegd gezag uit eigen waarneming of anderszins blijkt dat de vergunde activiteit andere of nadeliger gevolgen heeft voor de relevante beschermde waarden dan die welke bij het nemen van dit besluit op basis van de op dat moment beschikbare informatie werden verwacht.
31. Indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteit zodanige schade aan de relevante beschermde waarden dreigt toe te brengen en het geven van aanwijzingen, het wijzigen of aanvullen van de voorschriften of

beperkingen deze schade niet kan voorkomen, dan kan deze vergunning worden ingetrokken.

32. Voordat tot wijziging van vergunningvoorschriften of (gedeeltelijke) intrekking van de vergunning wordt overgegaan, wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld haar zienswijze naar voren te brengen (tenzij spoedeisendheid tot onmiddellijke intrekking c.q. wijziging noodzaakt).

Toezicht

33. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s).
34. Vergunninghouder voert een administratie waarin alle op deze vergunning betrekking hebbende documenten en bewijsstukken ten aanzien de naleving van de voorschriften en beperkingen van deze vergunning zijn opgenomen.

Looptijd/geldigheid

35. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is de vergunning geldig van 1 januari 2017 tot en met het moment dat de vergunde activiteit wordt beëindigd (zie voorschrift 11), doch uiterlijk tot en met 31 december 2023.
36. Voor het gebruik van de door de onderhavige activiteit gerealiseerde nieuwe dan wel vernieuwde hoogwaterbeschermings- en waterafvoervoorzieningen geldt deze vergunning voor onbepaalde tijd.

Het niet naleven van de voorschriften van deze vergunning kan, naast eventuele strafvervolgning, (eventueel tijdelijke) intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.

Procedure

Van donderdag 14 mei tot en met woensdag 24 juni 2015 liggen het Ontwerp-Rijksinpassingsplan, het MER en de ontwerpen van de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de ontheffing op grond van de Flora- en faunawet voor het project Afsluitdijk ter inzage. Gedurende deze periode kan een ieder over genoemde documenten een zienswijze naar voren brengen.

U kunt uw zienswijze digitaal naar voren brengen via het reactieformulier op www.platformparticipatie.nl. Ook kunt u een schriftelijke reactie sturen aan de Directie Participatie, o.v.v. 'zienswijze Project Afsluitdijk', Postbus 30316, 2500 GH Den Haag. Vermeld in uw zienswijze duidelijk op welk ontwerpbesluit uw reactie betrekking heeft.

De zienswijzen worden betrokken bij de vaststelling van het Rijksinpassingsplan Afsluitdijk, de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de ontheffing op grond van de Flora- en faunawet. In een Nota van Antwoord wordt toegelicht in hoeverre de zienswijzen aanleiding hebben gegeven tot wijziging ten opzichte van de ontwerpbesluiten. Degenen die een zienswijze kenbaar hebben gemaakt, worden hierover schriftelijk geïnformeerd.

Alleen belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend, kunnen later beroep instellen tegen de definitieve besluiten. Wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze kenbaar te hebben gemaakt, kan eveneens beroep instellen.

Hoogachtend,

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage(n):

1. Inhoudelijke overwegingen
2. De passende beoordeling (dit is een formele bijlage, maar deze wordt niet bijgevoegd en niet gepubliceerd op overheid.nl)

Retouradres Postbus 600 8200 AP Lelystad

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
Staatssecretaris van Economische Zaken
DGNR, Directie RRE, het Nb-wetteam
t.a.v. dhr. R.M. Ravesteijn
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**Rijkswaterstaat Midden-
Nederland**

Zuiderwagenplein 2
8224 AD Lelystad
Postbus 600
8200 AP Lelystad
T 0320-299111
F 0320-234300
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
Joost van de Beek
Projectmanager Afsluitdijk

T 06 23 69 15 32
joost.vande.beek@rws.nl

Ons kenmerk
HB 2706165

Uw kenmerk
n.v.t.

Bijlage(n)
Ja

Datum 2 februari 2015
Onderwerp Vergunningaanvraag Natuurbeschermingswet 1998 voor
het project Afsluitdijk

Geachte heer Ravesteijn,

De Afsluitdijk beschermt sinds 1932 grote delen van Nederland tegen overstroming vanuit zee. In de afgelopen jaren is de Afsluitdijk getoetst aan de norm voor waterveiligheid. Toen bleek dat er verbeteringen nodig zijn om het achterland ook in de toekomst veilig te houden.

De Afsluitdijk wordt de komende jaren over de gehele lengte en in al zijn onderdelen versterkt, dus niet alleen de dijk zelf (het 'dijklichaam') maar ook de spuilsluizen en de schutsluizen bij Den Oever en Kornwerderzand. Daarnaast worden de mogelijkheden om water af te voeren uit het IJsselmeer vergroot door pompen aan te brengen in het spuicomplex bij Den Oever.

Natura 2000-gebieden

De werkzaamheden van het project Afsluitdijk vinden plaats naast en op enkele plaatsen in de Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer. Door deze werkzaamheden zijn tevens minimale effecten als gevolg van stikstofdepositie te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling.

Ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) wordt het project Afsluitdijk als een project beschouwd in de zin van artikel 19d Nbw 1998. Volgens deze wet is voor een project die een verslechterend of significant verstrend effect op de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen hebben, een vergunning nodig.

Vergunningaanvraag

Om die reden vraag ik, namens Rijkswaterstaat Midden-Nederland, hierbij een vergunning aan ingevolge artikel 19d, eerste lid Nbw 1998 voor:

- alle activiteiten van het project Afsluitdijk naast en in de Natura 2000-gebieden Waddenzee en IJsselmeer;
- activiteiten met effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Duinen Den Helder-Callantsoog, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Duinen Terschelling.

De Afsluitdijk betreft een primaire waterkering in beheer bij het Rijk. Ingevolge

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Rijkswaterstaat Midden-
Nederland

artikel 2, onder p van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 juncto artikel 19d, vijfde lid Nbw 1998 is de Staatssecretaris van Economische Zaken bevoegd de gevraagde vergunning te verlenen.

Datum
2 februari 2015

Ons kenmerk
HB 2706165

Bij deze aanvraag treft u de Passende Beoordeling Afsluitdijk aan. Het rapport bevat nadere informatie over het project Afsluitdijk, de beschermde natuurwaarden, de maatregelen die worden uitgevoerd en een beschrijving van de effecten op de beschermde natuurwaarden. In de rapportage zijn de effecten passend beoordeeld aan de hand van de best beschikbare ecologische en wetenschappelijke informatie. In de Passende Beoordeling is tevens de voortoets gerapporteerd.

Planning uitvoering werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf 1 januari 2017 t/m 31 december 2023.

Vooroverleg

In aanloop van deze vergunningaanvraag is op meerdere momenten overleg gevoerd tussen leden van het projectteam van Rijkswaterstaat en vertegenwoordigers van het bevoegd gezag. De opmerkingen die tijdens het vooroverleg zijn gemaakt zijn betrokken in bijgevoegde versie van de Passende Beoordeling.

Rijkscoördinatieprocedure

Op het project Afsluitdijk is de rijkscoördinatieprocedure van toepassing. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft hiertoe in juni 2013 het benodigde coördinatiebesluit genomen (Staatscourant 2013, nr. 20154). Een eerste belangrijke formele stap in deze procedure is het begin mei 2015 ter inzage leggen van het ontwerp-rijksinpassingsplan Afsluitdijk samen met de ontwerp-ontheffing van de Flora- en faunawet en de ontwerpvergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Om de start van de gecoördineerde terinzagelegging begin mei gestand te doen verzoek ik u de ontwerpvergunning uiterlijk op vrijdag 3 april 2015 aan te leveren.

Voor eventuele nadere informatie m.b.t. deze aanvraag kunt u contact opnemen met de heer Lukas Meursing, omgevingsmanager van het Project Afsluitdijk (06-51901897 of lukas.meursing@rws.nl).

Met vriendelijke groet,

Joost van de Beek
Projectmanager Afsluitdijk

Bijlage behorende bij deze aanvraag:

- Witteveen+Bos, rapport Passende Beoordeling Afsluitdijk, met referentie RW1929-5-471/119.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Pagina 2 van 2